

OK-opintokeskus

Arviointi koulutuksessa

Järjestökouluttajakoulutus

8.11.2010

Matti Rautavirta

Arvioinnin oppimisteoreettiset ulottuvuudet

- Behaviorismi: tulosten suhde tavoitteisiin; drilliohjelmat = toistamiseen ja osataitojen harjaannuttamiseen tarkoitettuja tietokoneella tuotettuja ohjelmia
- Humanismi: oppimisen tai opetuksen arvioinnissa on tärkeää kokemuksellisuus eli koetaanko tavoitteet saavutetuiksi vai mitä osa-alueita tulisi parantaa
- Kognitivismi: henkilökohtaisen palautteen ja ohjauksen saaminen
- Konstruktivismi: yhteisarviointi

Arvioinnin ajalliset ulottuvuudet

- Etukäteisarviointi (~diagnostinen tai prognostinen a.): ennen koulutusta (koulutukseen liittyvä, koulutettaviin liittyvä)
- Jatkuva arviointi (~formatiivinen a.): seuranta, koulutuksen etenemisen tarkistamista
- Jälkikäteisarviointi (~summatiivinen a.): tulokset, lisäarvon osallistujille

Arviointi ideaalitapauksessa

Oppimisen arviointi

- Arvioinnin tulee vastata siihen,
 - Mitä opitaan
 - Mihin tarkoitukseen opitaan
 - Miten opitaan
- Itse- ja vertaisarviointia

Kuka	Mitä	Miksi
Koulut- taja	<ul style="list-style-type: none">• oppimisympäristöä• omaa opetustaan• opiskelijan edellytyksiä• oppimistavoitteiden saavuttamista	<ul style="list-style-type: none">• oman kehityksen tukeminen• opetuksen kehittäminen• opiskelijoiden oppimisen parantaminen
Opiske- lija	<ul style="list-style-type: none">• omaa kehitystään• oppimistuloksiaan• oppimisympäristöä & opetusmenetelmiä	<ul style="list-style-type: none">• oman oppimisen tukeminen• Oppimisympäristön & opetusmenetelmien kehittäminen

Kuka	Miten
Koulut-taja	<ul style="list-style-type: none">• oma reflektointi, itsearviointi: opiskelijapalautteet, kollegapalautteet jne.• opiskelijoiden arviointi: tentit, oppimispäiväkirjat jne.
Opiskelija	<ul style="list-style-type: none">• portfoliot & itsearviointilomakkeet• vertaisarviointi muiden opiskelijoiden kanssa• keskusteluja opettajan kanssa

Laadulliset arviointimenetelmät arviointikohteen mukaan

Arviointikohde	Arviointimenetelmä
Käsitteiden ymmärtäminen	Tentti Testit, Monivalintatestit Posterit Ideakortit Oppimispäiväkirja Portfolio Käsite- ja miellekartat
Keskustelu	Päiväkirja
Opiskelijan oma kehitys	Välitestit Portfolio Oppimispäiväkirja

Määrälliset (kvantitatiiviset) menetelmät

- Etuna laajan informaatioaineksen tiivistettävyys selkeiksi tunnusluvuiksi
- Sopivat faktatiedon kontrollointiin ja itsearviointiin
- Tulokset kuitenkin useimmiten hankalia tulkita ja johtopäätösten teko vaikeaa.
- Tilastollinen harha: tunnusluvut ovat keskiarvotietoa, joten on syytä käyttää erilaisia tunnuslukuja

Määrällisiä menetelmiä

- Väittämät
 - Monivalintakysymykset
 - [Asennetestit](#)
 - [Yhdistelytehtävät](#)
 - Tentti, koe
-
- Aineiston analysointia varten on tehty erilaisia työvälineitä: mm. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) , S-PLUS, SURVO, SAS, Tixel (Excelin laajennus)

Kyselylomake

- Perinteisin tapa
- Sekä määrällisen että laadullisen tiedon keräämiseen
- Plussat: runsaasti tietoa; anonyymi; nopea; objektiivinen
- Haasteet: tulkintamahdollisuudet

Tentti

- Perinteinen henkilökohtainen tentti
- Ryhmäkuulustelu /-tentti
- Suullinen kuulustelu/tentti
- Kuulustelun/tentin korjaus toisen opiskelijan toimesta

Laadulliset (kvalitatiiviset) menetelmät

- Oppimisen laadun, opiskelijan valmiuksien ja prosessien hallinnan arviointia
- Oikeita vastauksia voi olla useita → arviointia ei voida automatisoida
- Menetelmistä lisää mm.
www.joensuu.fi/isvy/arviointimateriaali/

Laadulliset menetelmät

- Avoimet kysymykset, esseet, dialogitentti
- Oppimispäiväkirjat
- Raportit
- Tiivistelmät
- Portfoliot
- Posterit
- Keskustelut, haastattelut
- Käsite- ja miellekartat ()

Dialogitentti

- Voi koostua sekä kirjallisesta (lyhyt essee) että suullisesta osuudesta
- Seminaarityyppinen
- Arviointi opiskelijoiden ja kouluttajan yhteistyötä
- Soveltuu myös suurille ryhmille (esseeryhmät)

Oppimispäiväkirja

- Opiskelijan kirjoittama dokumentti: ei referaatti vaan omaa pohdintaa, reflektointia ja kysymyksiä
- Ohjeistettava hyvin, erityisesti arvostelua varten kriteerit selvillä.
- Laatiminen koulutuksen aikana
- Plussat: voi auttaa paljon oppimisessa; selventää ajatuksia; ajatusmaailma aukeaa opettajalle
- Haasteet: kaikki eivät kirjoittajia, vaatii perehdyttämistä

Portfolio - kehittämiskansio

- Sisältää tehtyjä ja mietittyjä asioita: konkr. tuotoksia, kirjoituksia, visuaalisia esityksiä..
- Rakenne: vapaa – määrätty
- Arviointi näyteportfolion pohjalta
- Plussat: työstö omalla ajalla; sisältö oman kiinnostuksen mukaan; motivoi itsenäisesti työskenteleviä; kehitys näkyvissä
- Haasteet: pitää ohjeistaa ja tukea; ei-itsenäisiä voi pelottaa; mahdollistaa itsekritiikin

Posterit

- Soveltuu käsitteiden ymmärtämisen arviointiin
- Edistää: opiskelijoiden luovuutta, kriittisyyttä, ongelmanratkaisu- ja reflektointitaitoja sekä itsenäisyyttä ja itseohjautuvuutta
- Oikeudenmukainen arviointimenetelmä

Haastattelut

- Vapaamuotoinen haastattelu
- Epäsystemaattinen haastattelu
- Systemaattinen haastattelu
- Standardisoitu haastattelu

Käsite- eli miellekartta (Mind Map)

- Kuvaa tekijänsä ajatusmaailmaa, ei avaudu toisille
- Rakentuu avainsanoista, mieleen palauttamisen tukena; asiakokonaisuuden hahmottaminen
- Arviointi: mitä sisältää, mitä puuttuu; edellyttää kouluttajalta välineen osaamista
- Plussat: hyvin monikäyttöinen, yhdistettävissä tentteihin
- Haasteet: henkilökohtaisia kuvauksia; vaativat harjoittelua
- Verkkopohjainen ratkaisu C-Map

Palautetuokiot

- Koulutuksen aikana
- Yhteisiä tapaamisia opettajien ja opiskelijoiden välillä
- kehittävää arviointia eli tavoitteena on antaa palautetta ja kannustaa kehittymään.
- Jos tarkoitus arvostella = suullinen tentti
- Plussaa: mahdollisuus hyvään keskusteluun
- Haaste: vaatii aikaa; keskustelu haastavaa suuressa ryhmässä

Verkkopohjainen palautteenkeruujärjestelmä

- Mahdollistaa vastausten keräämisen ajasta ja paikasta riippumatta
- Joko sähköpostitse kohdennettuna tai avoimena
- Avointen kysymysten käyttö mahdollista
- Järjestelmä antaa suoraan vastausten jakaumat
- Erilaiset ristiintaulukoinnit mahdollisia
- Avointen kysymysten vastaukset käsiteltävä manuaalisesti
- Voidaan suorittaa myös anonyymisti
- Mm. Webropol, Digium, Survette, ZEF, IQ Learn jne.

Koulutustilaisuutta koskeva arviointi

- Missä vaiheessa koulutusta arviointi teetetään?
- Millaisessa muodossa arviointi tehdään (paperiversio, sähköposti, www-lomake, oppimisympäristön palautelomake)?
- Mistä asioista arvioinnilla halutaan saada tietoa?
- Kuka saatua palautetta tarkastelee ja miten se tehdään?
- Miten tieto palautteesta kulkee eteenpäin opiskelijoille ja muille kouluttajille?
- Miten saatua palautetta hyödynnetään jatkossa?

Arviointi vapaan sivistystyön koulutuksessa

- Järjestökentän koulutustapahtumat yleensä lyhytkestoisia -> kontakti lyhyt
- Vaikuttavuuden / muutoksen mittaamisongelma -> milloin ja miten arvioidaan?
- Miten järjestöt ja OK voisivat yhdessä kehittää yhteisen toimintansa arviointia?

Muistettavaa

- Arviointi ja palautteen antaminen on jokaisen oikeus
- Järjestelyissä on pyrittävä aina muistamaan opiskelijakohtaiset erot ja niistä johtuvat valmiudet